

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.941/2015/3. szám

A tanács tagjai: Dr. Orosz Árpád a tanács elnöke
Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes
előadó bíró
Dr. Cseh Attila bíró

A felperes

A felperes képviselője: Dr. Kopplányi Magdolna
jogtanácsos

Az alperes

Az alperes képviselője: Gödér Károlyné Dr. Balpataki Dóra
jogtanácsos

A per tárgya: felelős őrzésből eredő igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi
Ítéltábla 5.Pf.21.186/2014/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Fővárosi Törvényszék
6.P.21.900/2012/

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.186/2014/4. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100.000 (Százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.031.400 (Egymillió-harmincegyezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes jogelődje, valamint a M. Kft. között 2002. június 3-án szerződés jött létre a vámhatóság hatósági eljárásaiban birtokába kerül áruk tárolása és az ezzel kapcsolatos meghatározott

tevékenység (szállítás, tárolás, árverés útján történő értékesítés) céljából. A Kft. a szerződés VII. 16 pontjában meghatározott díj ellenében vállalta a szolgáltatást. A felperes jogelődje a szerződés alapján 2005. május 24-én megfizetett a Kft.-nek 10.314.199 forint tárolási díjat, majd felszólította az illetékes rendőri szerveket, hogy a rendőrség hatáskörébe tartozó ügyekben a felperes jogelődje által lefoglalt áruk elszállításáról haladéktalanul gondoskodjon, mivel a felperes jogelődje a bűnjelek tárolását és kezelését anélkül fizeti, hogy arra köteles volna.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében 10.314.199 forint és ennek 2005. augusztus 16. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest, a Ptk. 196.§ (1) bekezdésére, valamint a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V.8.) IM-PM-PM együttes rendelet (a továbbiakban: R.) 8.§ (1) bekezdésére alapítottnan.
- [3] A tárolási költség szerinte azért terheli az alperest, mert olyan bűncselekményekhez kötődik, amelyek a rendőrség hatáskörébe tartoznak. Az áttételt követően a felperes jogelődje a felelős őrzés szabályai szerint gondoskodott a lefoglalt bűnjelek tárolásáról, tekintettel arra, hogy az alperes nem tette lehetővé a hozzá történő átszállítást.
- [4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte mind a jogalap, mind az összegszerűség tekintetében.
- [5] Álláspontja szerint az R. 8.§ (1) bekezdése és 27.§ (1) bekezdése alapján a felperes jogelődjét terhelte a bűnjelek átszállításának kötelezettsége, amelynek nem tett eleget.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [7] Hivatkozással az R. 8.§-ában és 27.§-ában foglaltakra megállapította, hogy a felperes jogelődjét terhelte a bűnjelek alpereshez szállításának kötelezettsége, amelynek a felperes nem tett eleget. Miután az átszállításra nem került sor, nem állapítható meg, hogy mikortól kezdődően terhelné a bűnjelek tárolási kötelezettsége az alperest. Az adott esetben álláspontja szerint nem bizonyított sem az átszállítás ténye, sem az alperest ennek következtében terhelő költség összege. Az elsőfokú bíróság szerint amennyiben megtörténik az R. 27.§ (1) bekezdése alapján a bűnjelek átszállítása az őrzésre köteles hatósághoz és az nem veszi át a bűnjeleket, ettől kezdve köteles a felperes a dolog őrizetéről a felelős őrzés szabályai szerint gondoskodni.
- [8] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét - érdemben - helybenhagyta.

- [9] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással egyetértett, azonban eltérő jogi indokolása szerint a felperes keresetét az R. olyan szabályára - 8.§ (1) bekezdés első mondata - alapította, amely a büntügyi költség előlegezésére, viselésére vonatkozik, e körben pedig a polgári bíróságnak nincs hatásköre, ugyanis a büntügyi költség előlegezése, viselése tárgyában nincs polgári jogi jogviszony az egyes hatóságok között.
- [10] Hivatkozott arra, hogy a bűnjelként lefoglalt dolgok őrzéséről szóló 4/2006. PJE határozat által irányított bírói gyakorlat szerint a nyomozóhatóság, az ügyészség és a bíróság a büntetőeljárás során bűnjelként lefoglalt dolgot közhatalmi tevékenysége részeként őrzi, kezeli. Polgári jogviszony hiányában a Ptk. 196.§ (1) bekezdésében szabályozott felelős őrzésre alapítottan a keresetet nem találta alaposnak. A keresetösszegezését a jogalap hiányában nem vizsgálta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének keresete szerinti megváltoztatását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [12] Álláspontja szerint a jogvita elbírálására irányadó tényállásból és jogszabályokból a másodfokú bíróság téves jogi következtetést vont le annak megállapításakor, hogy közte és az alperes között nincs polgári jogi jogviszony, tévesen minősítette az általa kiszámlázott tárolási költségeket olyan büntügyi költségnek, amelyről csak a büntető ügyben eljáró bíróság dönthet az 1998. évi XIX. törvény (Be.) szabályai szerint. Az R. szabályainak megfelelő értelmezése alapján nyilvánvaló, hogy a bűnjelek tárolásával kapcsolatos költségeket egyértelműen az eljárás adott szakaszának megfelelő hatóság viseli, a bűnjel tárolásával kapcsolatos költség pedig attól lesz büntügyi költség, hogy az R. 30.§ (2) bekezdése alapján a költségjegyzékbe bejegyzi a hatáskörében eljáró hatóság. A perrel érintett esetekben az általa megfizetett tárolási díjat az R. 30.§ (2) bekezdésének megfelelően nem vezették be a költségjegyzékbe, így a büntető ügyben eljáró bíróság nem hozhat semmilyen rendelkezést e tárgyban.
- [13] Az alperestől nem büntügyi költségnek minősülő olyan tárolási díj megfizetését kérte, amelynek viseléséről az R. 8.§ (1) bekezdésének első mondata egyértelműen „határoz”. Ennek értelmében ő soha nem volt a bűnjelekhez kapcsolódó eljárás adott szakaszának megfelelő hatóság, éppen a hatáskörének hiánya miatt kerültek az egyes feljelentések közvetlenül megtételre az alperes szerveihez. Helyette a bűnjelek őrzési költségeit az egyes rendőrkapitányságoknak kellett volna viselniük és előlegezniük mint büntügyi költséget, ha azt bejegyezték volna a költségjegyzékbe. Hangsúlyozta azonban, hogy az általa kifizetett tárolási díj a

költségjegyzékbe való bevezetése nélkül nem válhatott a bűnügyi költség részévé, így a büntető bíróság sem dönthetett annak viseléséről. Hivatkozása szerint ő nem az R. 8.§ (1) bekezdés második mondata alapján a tartozatlanul előlegezett bűnügyi költséget kéri megtéríteni, hanem az első mondat alapján tartozatlanul kifizetett, de más által - az eljárás adott szakaszának megfelelő hatóság által - azaz az egyes rendőri szervek által viselendő tárolási díjat mint költséget.

- [14] Kiemelte továbbá, hogy a keresetét nemcsak az R. 8.§-ára, hanem a Ptk. felelős őrzésre vonatkozó szabályaira is alapította.
- [15] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [17] A Pp. 270.§ (2) bekezdésének és a Pp. 275.§ (3) bekezdésének együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja az anyagi jogi jogszabálysértés vagy az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárási jogszabálysértés megvalósulása.
- [18] A felperesnek a támadott jogerős ítéletet sérelmező érvelése lényegében azon alapul, hogy a másodfokú bíróság az irányadó jogszabályok helytelen alkalmazásával tévesen állapította meg, hogy a polgári jogi jogviszony hiányában a felperes igényét a Ptk. - a 1959. évi IV. törvény - 196.§ (1) bekezdésében szabályozott felelős őrzés alapján nem érvényesítheti.
- [19] A bűnjelként lefoglalt dolgok őrzéséről szóló 4/2006. PJE határozat a hatóság és lefoglalást elszenvedő személy közötti közhatalmi jogviszony során a bűnjelként lefoglalt dolog őrzéséről és kezeléséről szól. Ez a jogviszony sem céljában, sem létrejöttében, sem pedig a felek lényeges jogait és kötelezettségét érintően nem tekinthető polgári jogi letétnek, mert az nem tekinthető a Ptk. 462-466.§-aiban szabályozott megállapodásnak a mellérendeltségben lévő letévi és letéteményes között.
- [20] Más a helyzet, amikor a hatóság gazdasági társaságot vagy vállalkozót bíz meg az őréssel, vagy az őréssel együtt a kezeléssel. Kettőjük viszonyában polgári jogi megbízási vagy letéti szerződés jön létre. A kettőjük jogvitáját ezért a Ptk.-nak az adott szerződés rendelkezései alapján szükséges elbírálni.
- [21] Az adott esetben a felperes a bűnjelek 2002 júliusától 2004 decemberéig felmerült és az általa egy gazdasági társasággal kötött szerződés alapján az előzőek szerint nem vitásan polgári jogi jogviszonyban megelőlegezett tárolási költségeit kívánta áthárítani az alperesre az R. 8.§ (1) bekezdésének első fordulata, továbbá a Ptk. 196.§ (1) bekezdésére alapítottan.
- [22] Az R. 27.§ (1) bekezdése szerint ha a hatóság az ügyet, amelyben a bűnjelet lefoglalták, átteszi más hatósághoz és a bűnjelkezelésére nem illetékes vagy valamely hatóság kizárása miatt az eljáró

hatóság kijelölésére kerül sor, az áttételről, illetve kijelölésről a hatóság azzal értesíti a bűnjelkezelőt, hogy az ügyvel kapcsolatos bűnjelet az áttételről, illetve a kijelölésről szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül az illetékes, illetve kijelölt hatósághoz szállíttassa.

- [23] A másodfokú eljárás során már nem volt vitás, hogy a szállításról nem kellett gondoskodni, a lefoglalt bűnjelek mindvégig a felperes megbízásából eljáró harmadik személy őrzésében, kezelésében voltak az R 3.§ (1) és (3) bekezdésében foglaltak szerint, amely bűnjelet őrző szerv kötelezettségeire a 2-4.§-okat, valamint a 9.§ (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat kell alkalmazni.
- [24] A hatóságnál a bűnjelkezelését a bűnjelkezelő végzi, a 6.§ (1) bekezdése szerint történik a bűnjel bevételezése, a 8.§ (1) bekezdése pedig a költségek megelőlegezéséről tartalmaz rendelkezéseket. A 30.§ (1) bekezdés b) pontja szerint a bűnjellel kapcsolatos költségek közül bűnügyi költség az a költség, amely a bűnjel szakszerű kezelésével megbízott gazdálkodó szervezet részére őrzési és kezelési díj (költség) címén, továbbá állagának megóvásával és karbantartásával megbízott gazdálkodó szervezet részére költségtérítés és munkadíj címén merül fel és fizetik ki. A hatóság az eljárás alatt felmerült, az (1) bekezdésben meghatározott bűnügyi költséget megelőlegezi, majd bejegyzí az iratban vezetett költségjegyzékbe. Ha a bűnjellel kapcsolatos bűnügyi költség a bűnjelkezelő ügykörében vagy a bűnjelkezelő intézkedése folytán merült fel, a költségjegyzékbe a bejegyzést a hatóság a bűnjelkezelést ellátó szerv által küldött megkeresés alapján teljesíti.
- [25] Az adott esetben elmaradt a költségek költségjegyzékbe való bevezetése, a bűnjeleknek az R.-ben meghatározott módon történő átadása. Erre azonban a Ptk. 196.§ (1) bekezdésében foglaltak alkalmazására nincs mód, tekintettel arra, hogy az a felelős őrző, aki a dolgot anélkül tartja magánál, hogy arra külön jogviszonynál fogva jogosult vagy köteles volna. A külön jogviszonyból fakadó kötelezettség hiánya tehát fogalmi eleme a felelős őrzésnek.
- [26] A lefoglalás során foglalt dolgok kezelésére, őrzésére az R. hivatkozott szabályai az irányadók, ezért az R. rendelkezésein alapuló jogviszony önmagában kizárja a felelős őrzés szabályainak alkalmazását.
- [27] A kereseti kérelemhez kötöttség elve alapján az ítéletben foglalt döntésnek a perben érvényesített kereseti kérelemre kell kiterjednie. A bíróság döntése tehát nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen [Pp. 213.§ (1) bekezdés, 215.§]. és a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét is csak a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem között változtathatja meg [Pp. 253.§ (3) bek.].
- [28] Tény, hogy a bíróság a kereseti kérelemben megjelölt jogcímhez nincs kötve, a jogcím téves megjelölése esetén a jogviszonyt a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően kell minősíteni, ugyanakkor azonban ez nem jelenti azt, hogy a bíróság - a kereseti

kérelemhez kötöttség elvét figyelmen kívül hagyva - olyan jogcím alapján hozhatná meg az érdemi határozatát, amelyre figyelemmel a felperes döntéshozatalt nem kér, és a fenntartott kereseti kérelemtől eltérő ténybeli, jogi alapon dönthetne.

- [29] Következésképpen az adott esetben olyan jogcímen, amelyet a felperes nem terjesztett elő - sőt még a felülvizsgálati kérelmében is kiemelte, hogy a kereseti kérelmét a Ptk. 196.§ (1) bekezdésében foglaltakra alapítja - nem dönthettek az eljáró bíróságok. Nem sértettek eljárási jogszabályt, amikor a jogvitát a kereseti kérelemben meghatározott egyik jogszabályhely (az R. rendelkezései) alkalmazásával döntötték el. Az R.-nek a felperes által kiemelten hivatkozott 8.§ (1) bekezdése viszont csak a költségek előlegezésének telepítéséről szól. Ez a rendelkezés a felperes által tartozatlanul megelőlegezett költségek áthárítására vonatkozó jogszabályi hivatkozás hiányában nem adott alapot a kereset teljesítésére.
- [30] Mindezekre tekintettel a Kúria a másodfokú bíróság jogerős ítéletét - a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabálysértés hiányában - a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [31] A felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, ezért a Kúria a felperest kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére a Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint.
- [32] A felperes személyes illetékmentessége [Itv. 5.§ (1) bek. b) pont] folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.
- [33] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a felperes kérelmére a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2016. április 13.

. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró
Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró